

EXPUNERE DE MOTIVE

1.Descrierea situației actuale

Legea nr. 241/2005 reprezintă o lege penală specială care reglementează o categorie aparte de infracțiuni, care, prin particularitățile lor necesită asigurarea unui regim juridic specific și care trebuie adaptat constant la realitățile economice și sociale, cu efect direct și imediat de prevenire și combatere a tendințelor evazioniste și a schemelor complexe de fraudare a veniturilor bugetare.

Prin Decizia Curții Constituționale nr. 363 din 7 mai 2015 publicată în Monitorul Oficial nr. 495 din 6 iulie 2015, au fost declarate neconstituționale dispozițiile art. 6 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, pe considerentul că prevederile criticate nu respectă exigențele constituționale referitoare la calitatea legii, respectiv nu întrunesc condițiile de claritate, precizie, predictibilitate și accesibilitate, în condițiile în care pe lângă faptul că nu definesc ele însele noțiunea de "impozite sau contribuții cu reținere la sursă", nu fac trimitere la un act normativ de rang legal care s-ar afla în conexiune cu acestea, respectiv să fie indicate, în mod concret, norme legale care stabilesc categoria impozitelor sau contribuțiilor cu reținere la sursă.

Efectul acestei decizii este dispariția unui mijloc legal de protejare a bugetului de stat și de protecție a persoanelor cărora li s-au reținut impozitele cu diferite destinații (contribuții, impozite etc.), dar nu au fost virate bugetului, situație în care nu își vor putea dovedi și solicita diferite drepturi de care se leagă plata acestor impozite și contribuții, în practică întâlnindu-se cazuri în care, spre exemplu cu ocazia pensionării, unele persoane aflate în această situație constată că le-a fost stabilită o pensie mai mică decât cea cuvenită, ca urmare a neplății contribuției individuale de asigurări sociale, la stabilirea stagiului de cotizare nefiindu-le luate în calcul anumite perioade sau anumite venituri pentru care nu s-au plătit contribuțiile, situații care, de cele mai multe ori, se soluționează în instanță.

De asemenea, o altă situație este aceea când angajatorul reține din salariul brut impozitul și contribuțiile și plătește salariul net către angajat, fără însă a plăti la buget sumele reținute. În cazul în care salariatul apelează la servicii medicale și se constată că nu au fost declarate și plătite contribuțiile individuale de asigurări sociale de sănătate, persoana nu beneficiază de serviciile medicale.

În prezent, alin. (2) al art. 8, sancționează cu închisoare de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi asocierea în vederea săvârșirii faptei de a stabili cu rea-credință impozitele, taxele sau contribuțiile, având ca rezultat obținerea, fără drept, a unor sume de bani cu titlu de rambursări sau restituiri de la bugetul general consolidat ori compensări datorate

bugetului general consolidat. Prevederea din actualul text nu este corelată cu modificările aduse de Codul Penal (Legea nr. 286/2009) privind infracțiunea de constituire a unui grup infracțional organizat prevăzută la art. 367, faptă care relevă pericolul social abstract al constituirii în sine al unei astfel de asocieri, dar care este pedepsită mai ușor decât asocierea reglementată prin art. 8 alin. (2), respectiv închisoare de la 1 la 5 ani, comparativ cu pedeapsa închisorii de la 5 la 15 ani.

Infracțiunile de evaziune fiscală prevăzute de art. 9 din Legea nr. 241/2005 sunt sancționate cu închisoare de la 2 ani la 8 ani și interzicerea unor drepturi. Întrucât pedeapsa prevăzută de lege este mai mare de 7 ani, în conformitate cu art. 318 alin. (1) din Codul de procedură penală, în cauzele de evaziune fiscală cu prejudicii mici nu se poate dispune renunțarea la urmărirea penală (similar în cazul art. 8 alin. (1)).

La alineatele (2) și (3) ale art. 9 se prevede majorarea pedepselor cu închisoarea în situația în care prejudiciul este mai mare de 100.000 euro, respectiv 500.000 euro cu 5 și respectiv 7 ani, printr-o reglementare diferită de dispozițiile Legii nr. 286/2009 privind Codul penal – Partea specială, care folosește sistemul de majorare a limitelor pedepselor pentru forme agravate ale infracțiunii sub forma unei fracții din limitele formei simple a infracțiunii.

2. Schimbări preconizate

Se incriminează ca faptă de evaziune fiscală, reținerea și neplata, încasarea și neplata, ori, după caz, nereținerea sau neîncasarea, în cel mult 30 de zile de la termenul de scadență prevăzut de lege, a impozitelor și contribuțiilor prevăzute în Anexa. Astfel, pentru a asigura predictibilitatea normei de incriminare, s-au prevăzut expres, în Anexa la proiectul de act normativ, categoriile de impozite și contribuții, supuse regimului de reținere sau încasare și plată sau virare, cu precizarea actului normativ și a articolelor care le reglementează. Limitele pedepsei prevăzute sunt închisoarea de la 1 an la 6 ani.

Prin modificarea art.8, sancționarea constituirii unei pluralități de făptuitori cu scopul comiterii infracțiunii de evaziune fiscală în forma prevăzută la alin. (1) se va realiza pe baza prevederilor din Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal, respectiv infracțiunea de constituire a unui grup infracțional organizat. Din punct de vedere al elementului material, art. 367 din Codul penal indică acțiunile care îl realizează, iar sub aspectul pedepsei prevăzute rezultă că art. 367 din Codul penal prevede pedeapsă de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi numai în cazul în care infracțiunea care intră în scopul grupului infracțional este sancționată cu pedeapsa detențiunii pe viață sau închisoarea mai mare de 10 ani. Nivelul pedepsei prevăzute de textul propus pentru abrogare este mult mai grav decât cel prevăzut în Codul penal.

Infracțiunile de stabilire cu rea-credință a impozitelor, taxelor sau contribuțiilor, având ca rezultat obținerea, fără drept, a unor sume de bani cu titlu de rambursări sau restituiri de la bugetul general consolidat ori compensări datorate bugetului general consolidat,

prevăzute la alin.(1) al art.8 sunt sancționate cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi.

În aceste condiții, dat fiind faptul că pedeapsa prevăzută de lege este mai mare de 7 ani, în conformitate cu art. 318 alin. (1) din Codul de procedură penală, în cauzele de evaziune fiscală cu prejudicii mici nu se poate dispune renunțarea la urmărirea penală.

De asemenea, aplicarea prevederilor privind renunțarea la urmărire penală permite soluționarea raporturilor născute prin comiterea unor fapte cu un conținut concret lipsit de importanță, fără aplicarea unei pedepse, corelativ cu un efect de degrevare a instanțelor de judecată. În concret, infracțiunile prevăzute la art. 9 alin. (1) pot fi susceptibile de soluționarea prin renunțarea la urmărire penală, sub condiția limitei maxime a pedepsei de 7 ani. Se propune reducerea maximului pedepsei de la 8 ani la 7 ani, iar condițiile de aplicare, în ansamblu, a art. 318 din Codul de procedură penală asigură posibilitatea alocării resurselor pentru cercetarea infracțiunilor grave.

Sancționarea formelor agravate ale infracțiunii de evaziune fiscală prevăzute la art. 9 alineatele (2) și (3) se propune să se realizeze prin majorarea cu o treime, respectiv cu jumătate a limitelor pedepselor, în cazul faptelor cu conținut agravant, în vederea corelării cu prevederile Codului penal - Partea Specială.

Prin modificarea art. 10, se crează mecanismul necesar pentru asigurarea unei recuperări mai rapide a sumelor (prejudiciilor) la bugetul de stat. Astfel, în cazul săvârșirii unei infracțiuni de evaziune fiscală prevăzute la articolele 6, 8 sau 9, dacă în cursul urmăririi penale sau al judecării, până la citirea actului de sesizare, suspectul sau inculpatul acoperă integral prejudiciul, limitele prevăzute de lege pentru fapta săvârșită se reduc la jumătate. De asemenea, în aceleași condiții de acoperire integrală a prejudiciului, în cauzele cu prejudicii de până la 100.000 euro, în echivalentul monedei naționale, se propune să poată fi aplicată și pedeapsa cu amenda, iar în cele cu prejudicii de până la 10.000 euro se propune ca faptele să nu se pedepsească.

De asemenea, se reglementează faptul că dispozițiile art. 10 nu se aplică dacă suspectul sau inculpatul a mai săvârșit o infracțiune prevăzută de Legea pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale nr. 241/2005 într-un interval de 5 ani de la comiterea faptei pentru care a beneficiat de prevederile art. 10.

Se introduce o anexa care cuprinde o listă exhaustivă a impozitelor și contribuțiilor care vor intra în sfera de aplicare a art. 6. Astfel, proiectul de act normativ vine în întâmpinarea criticilor de claritate și predictibilitate formulate de către Curtea Constituțională a României, astfel încât contribuabilii să poată determina, în mod rezonabil, care este conduita sancționată prin normele de incriminare propuse și care sunt consecințele nerespectării lor.

Totodată, este introdusă o normă tranzitorie cu privire la prevederile art. 10, stabilindu-se astfel, faptul că, dispozițiile art. 10, alin. (1) și (2) se aplică și cauzelor aflate în curs de judecată, în care primul termen de judecată a avut loc anterior intrării în vigoare a prezentei legi, la primul termen cu procedură completă imediat următor intrării în vigoare actului normativ.

Impact

Măsurile propuse contribuie la diminuarea decalajul fiscal prin asigurarea veniturilor fiscale cuvenite bugetului general consolidat, în quantum considerabil mai mare, fără a crește cotele de impozitare sau a introduce noi impozite sau taxe.

Măsurile pentru combaterea evaziunii fiscale conduc la condiții concurențiale echitabile și transparente, favorizează consolidarea bugetară, reducând, în același timp, nivelurile datoriei publice, cresc resursele pentru investițiile publice, îmbunătățesc eficiența și echitatea sistemului fiscal, consolidează respectarea generală a legislației fiscale.

Măsurile propuse asigură un mediu concurențial corect prin impunerea de măsuri cu rol de creștere a conformării contribuabililor incorecți la plata impozitelor, taxelor și contribuțiilor. De asemenea, măsurile propuse sunt de natură să conducă la creșterea și consolidarea încrederii contribuabililor onești în capacitatea administrației fiscale de a sancționa comportamentele neconforme cu legislația fiscală, financiară și vamală.

Față de cele arătate mai sus, a fost elaborat proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale,

Inițiator

EUGEN ORLANDO TEODOROVICI

Senat / PSD